

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/47/2014
Identifikačné číslo spisu:	1509010049
Dátum vydania rozhodnutia:	22.08.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1509010049.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného G. Z. pre prečin kupliarstva podľa § 367 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b/, j/ Tr. zák. a iné prerokoval na neverejnom zasadnutí 22. augusta 2014 v Bratislave dovolanie Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 10. októbra 2013, sp. zn. 2 To 50/2013, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolanie Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V zo 14. februára 2013 sp. zn. 2 T 159/2009 bol obvinený G. Z. uznaný za vinného z prečinu kupliarstva podľa § 367 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b/, j/ Tr. zák. (bod 1/ rozsudku) a prečinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 171 ods. 2 Tr. zák. v znení zákona č. 218/2007 Z.z. (bod 2/ rozsudku) na skutkovom základe, že

1/ od presne nezistenej doby roku 2007 do mája 2008 na presne nezistených miestach v Bratislave zjednával a ponúkal na vykonávanie sexuálneho styku za odplatu H. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. ul. č. XX, X., T.H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X., P. ul. č. X, v tom čase mladšieho ako 18 rokov, o ktorom nevedel, či dosiahol 18 rok veku, K. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom X., ul. W.. XX, pre osoby Q. W., T. R., ako aj pre doposiaľ neustálené osoby, pričom za zjednanie na sexuálny styk poskytovaný zjednanými osobami dostával od týchto osôb prípadne od ich klientov rôzne finančné čiastky a sexuálne praktiky medzi zjednanými osobami a ich „klientmi“ sa uskutočňovali v Bratislave, najmä v City Hoteli na Obchodnej ulici, moteli Tereza vo Vrakuni,

2/ dňa 28.01.2008 v čase asi o 03.00 hod. v X. na P. ulici č. XXX/A, pri kontrole hliadkou Policajného zboru dobrovoľne vydal 1 ks zatavenej injekčnej striekačky s obsahom 5,5 dielika kryštalickej látky, pričom kriminalisticko-expertíznym skúmaním látky nachádzajúcej sa v tejto zatavenej injekčnej striekačke bolo zistené, že sa jedná o metamfetamín o celkovej hmotnosti 399 mg s priemernou koncentráciou 72,6 % hmotnostných metamfetamínu, obsahujúce 290 mg absolútneho metamfetamínu,

čo zodpovedá 7 - 15 obvykle jednorázovým dávkam drogy. Metamfetamín je zaradený v zmysle zákona č. 139/1998 Z.z. o omamných a psychotropných látkach a prípravkoch do II. skupiny psychotropných látok.

Okresný súd za to obvinenému uložil podľa § 367 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 56 ods. 1, ods. 2, § 41 ods. 1 Tr. zák. v znení zák. č. 692/2006 Z.z. peňažný trest vo výške 10.000,- € (desaťtisíc eur).

Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, súd uložil obvinenému náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dvoch) rokov.

Proti tomuto rozsudku ihneď po jeho vyhlásení zahlásil prokurátor odvolanie do zápisnice o hlavnom pojednávaní do všetkých jeho výrokov (č.l. 1649). Včas podané odvolanie odôvodnil osobitným podaním z 25. marca 2013.

V dôvodoch svojho odvolania (č.l. 1670-1677) uviedol, že ho podáva proti výroku o vine, výroku o uloženom treste, ako aj proti konaniu, ktoré rozsudku predchádzalo. Podľa prokurátora dôkazy vykonané v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní, a to i po vrátení vecí Krajským súdom v Bratislave, usvedčujú obvineného zo skutku uvedeného v bode 1/ obžaloby prokurátora zo dňa 14. októbra 2009 a právne odôvodňujú kvalifikáciu tohto skutku ako zločin kupliarstva podľa § 367 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b/, j/, § 139 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., preto navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a uznať obvineného za vinného v zmysle podanej obžaloby a uložiť mu úhrnný trest odňatia slobody v hornej polovici asperovanej trestnej sadzby so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom strázenia, ako aj ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou. Alternatívne navrhol napadnutý rozsudok zrušiť v celom rozsahu a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie pred iným senátom okresného súdu.

Predsedníčka senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 314 Tr. por. doručila rovnopis odvolania na vyjadrenie ostatným stranám trestného konania, pričom uvedenú možnosť nevyužila ani jedna z ostatných procesných strán.

Na základe včas podaného odvolania vo veci rozhodoval Krajský súd v Bratislave, ktorý na verejnom zasadnutí uznesením z 10. októbra 2013 sp. zn. 2 To 50/2013 odvolanie prokurátora podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 10. októbra 2013, kedy vo veci rozhodol krajský súd.

Odpis druhostupňového rozhodnutia obvinený G. Z. i jeho obhajca prevzali podľa pripojenej návratky 13. novembra 2013, prokurátor 8. novembra 2013 a Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava 15. novembra 2013.

Okresný súd Bratislava V 29. júla 2014 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré podal v neprospech obvineného G. Z. na podnet Generálneho prokurátora Slovenskej republiky z dôvodu § 371 ods. 3 Tr. por. proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 10. októbra 2013 sp. zn. 2 To 50/2013. Dovolanie bolo podané na súde prvého stupňa 13. mája 2014 a smeruje proti vyššie citovanému uzneseniu krajského súdu.

V písomných dôvodoch svojho dovolania veľmi podrobne rozobral skutkový stav, najmä výpovede poškodených a poukázal na protokoly o konfrontácii medzi obvineným a poškodenými, a preto zmena skutkovej vety v bode 1/ napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj zmena právnej kvalifikácie tohto skutku je v rozpore s vykonaným dokazovaním. Pre uvedený postup nebol zákonný podklad. Súd oboch stupňov sa riadne nevysporiadali s vykonanými dôkazmi, ktoré svedčili v prospech právnej kvalifikácie uvedenej v obžalobe, čím došlo uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 To 50/2013

z 10. októbra 2013 k porušeniu zákona v ustanoveniach § 377 ods. 2 Tr. zák., § 2 ods. 12, § 272 ods. 3 a § 319 Tr. por., a preto je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

Záverom svojho dovolania navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že napadnutým uznesením Krajského súdu v Bratislave bol porušený zákon ustanoveniami § 367 ods. 2 Tr. zák., § 2 ods. 12, § 272 ods. 3 a § 319 Tr. por. v prospech obvineného G. Z.. Ďalej navrhol napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť a tiež zrušiť aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad a prikázať Krajskému súdu v Bratislave, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Predsedníčka senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručila rovnopis dovolania ostatným stranám trestného konania s tým, že sa môžu k dovolaniu obvineného vyjadriť. Uvedenú možnosť využil obvinený G. Z. podaním z 29. mája 2014 prostredníctvom svojho obhajcu (č.l. 1732-1735). Vo svojom vyjadrení uviedol, že uložený peňažný trest na základe výzvy okresného súdu uhradil, o čom doložil kópiu príkazu na úhradu z 10. decembra 2013. Uhradením peňažného trestu bol trest vykonaný a zároveň jeho vykonaním došlo k zahladeniu odsúdenia zo zákona. Z uvedeného dôvodu sa na neho hľadí akoby odsúdený nebol. Predpokladom na podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, je existencia odsúdenia páchatel'a. Pokiaľ platí fikcia neodsúdenia, ktorú zákonodarcu spojil s inštitútom zahľadania odsúdenia, nemožno ju chápať podmienene tak, že pre určité prípady v trestnom konaní (ale i mimo neho) platí a pre niektoré nie. V tejto súvislosti poukázal i na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 3/2013 a sp. zn. 3 Tdo 60/2013. Záverom svojho vyjadrenia navrhol dovolanie podľa § 382 písm. f/ Tr. por. odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, 3 Tr. por.). Dovolanie podal minister spravodlivosti na podnet generálneho prokurátora, čo je v súlade s ustanovením § 369 ods. 1 Tr. por. Zároveň však pri predbežnom prieskume zistil, že dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zjavné, že bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že obvinený G. Z. súdom uložený peňažný trest vo výmere 10.000,- Eur vykonal dňa 11. decembra 2013 zložením na účet Okresného súdu Bratislava V.

Podľa § 92 ods. 2 Tr. zák. ak ide o odsúdenie na tresty uvedené v § 32 písm. b/ až k/, k zahladeniu dochádza ich vykonaním.

Vykonaním peňažného trestu sa vzhľadom na ustanovenie § 93 ods. 1 Tr. zák. na obvineného G. Z. hľadí, akoby odsúdený nebol.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý znamená vážny prielom do právoplatnosti a predpokladanej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia. Zmyslom tohto mimoriadneho opravného prostriedku je za prísne vymedzených podmienok, zvrátenie existencie odsúdenia páchatel'a, aby nedošlo k trestno-právnomu následku, t.j. sankcii spojenej s týmto odsúdením.

Práve preto, že ide o prielom do naznačenej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia na základe tohto mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým sa dáva možnosť dvom hlavným proti sebe stojacim stranám v trestnom konaní (odhliadajúc od práva ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní) prokurátorovi a obvinenému dosiahnuť vyvolanie mimoriadneho konania pred najvyšším súdom na preskúmanie niektorých právoplatných rozhodnutí, zákon obmedzuje možnosť podania dovolania len obmedzenému okruhu subjektov, v obmedzenom rozsahu, zo špecificky vymedzených, kvalifikovaných dôvodov a len proti niektorým vymedzeným rozhodnutiam.

Nakoľko sa možnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku dáva predovšetkým dvom hlavným proti sebe stojacim stranám v konaní, základným princípom, ktorým sa musí inštitút mimoriadneho opravného prostriedku riadiť, je princíp rovnosti strán, a to jednak čo do možnosti podania tohto mimoriadneho opravného prostriedku, tak aj v samotnom procese, v konaní o ňom pred dovolacím súdom. Pri dodržaní tejto základnej zásady trestného konania by bolo proti jej zmyslu i princípu spravodlivosti, aby jedna zo strán mala možnosť dovolať sa mimoriadnym opravným prostriedkom konania na dovolacom súde vo veci, v ktorej už bol trest vykonaný a zahladený s účinkami, že sa na páchatel'a hľadá, akoby odsúdený nebol.

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

V ustanovení § 368 ods. 2 Tr. por. sú explicitne vymenované rozhodnutia, ktoré treba rozumieť, ak tento zákon neustanovuje inak, ako rozhodnutia podľa odseku 1, proti ktorým možno podať dovolanie. Pod jeho písmenom a/ sa uvádza rozsudok a trestný rozkaz, bez bližšej špecifikácie, aký rozsudok sa má na myslí. V nadväznosti na ostatné ustanovenia Trestného poriadku o dovolaní i tie, ktoré sa týkajú rozsudku je zrejmé, že sa má na mysli tak odsudzujúci, ako aj oslobodzujúci rozsudok.

Odsudzujúcim rozsudkom v zmysle § 163 až 168 Tr. por. sa rozumie rozsudok, ktorý obsahuje výrok o vine páchatel'a a ak nedošlo k upusteniu od potrestania, aj výrok o treste a prípadné ďalšie výroky o náhrade škody alebo ochrannom opatrení. Odsudzujúcim rozsudkom potom treba rozumieť rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatel'a hľadá ako na odsúdeného.

Pokiaľ nastávajú, či už priamo na základe zákona, ako je tomu pri upustení od potrestania (§ 40 ods. 2 Tr. zák.), alebo po výkone niektorých druhov trestov (napr. v predmetnom prípade § 56 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 92 ods. 2, § 93 ods. 1 Tr. zák.) alebo na základe rozhodnutia súdu, pri zahlazení odsúdenia, právne dôsledky spojené s fikciou neodsúdenia, že sa v zmysle zákona hľadá na páchatel'a ako keby odsúdený nebol, potom treba do všetkých dôsledkov právne považovať za neexistujúce odsudzujúce rozhodnutie takej osoby, na ktorú sa hľadá, ako keby odsúdená nebola.

Predpokladom na podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, je existencia odsúdenia páchatel'a. Pokiaľ platí fikcia neodsúdenia, ktorú zákonodarca spojil s inštitútom zahlazenia odsúdenia, nemožno ju chápať podmienene tak, že pre určité prípady v trestnom konaní (ale i mimo neho) platí a pre niektoré nie.

Zahľadenie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia, znamená, okrem iných dôsledkov spojených s bezúhonnosťou určitej osoby, že vo výpise z registra trestov sa jej zahľadené odsúdenie už neuvádza. V oblasti trestno-právnej zanikajú nepriaznivé následky spojené s odsúdením páchatel'a. Treba vychádzať z toho, že neexistuje odsúdenie, ktoré by bolo dôvodom priťažujúcej okolnosti alebo recidívy trestnej činnosti. Zahľadením odsúdenia s fikciou neodsúdenia môže taká osoba preukazovať stav svojej bezúhonnosti. Nie je už povinná pri rôznych príležitostiach, napr. pri prijímaní do zamestnania, pri žiadostiach o niektoré povolenia, oprávnenia a pod. uvádzať odsúdenie, ktoré bolo zahľadené. Platí to aj obrátene zo strany iných subjektov vo vzťahu k tejto osobe. Odpadnutie prekážky odsúdenia teda môže viesť k vzniku alebo obnoveniu takých právnych vzťahov, ktoré občan nemohol nadobudnúť alebo sa ich nemohol dožadovať, pokiaľ existovala prekážka odsúdenia páchatel'a.

V dôsledku zahlazenia odsúdenia môžu vznikať nové právne vzťahy, ktoré by inak nemohli nastať, ak by neexistovala podmienka bezúhonnosti. Vzhľadom k tomu by bolo vážnym zásahom do stability právnych vzťahov, ak by na základe dovolania niektorej z dvoch hlavných strán trestného konania alebo dovolania ministra spravodlivosti bolo možné zvrátiť nový právny stav vznikajúci po vykonaní trestu a zahlazení odsúdenia spojeného s fikciou neodsúdenia.

Výrazne by sa v takom prípade nepriaznivo vo vzťahu k osobe, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, prejavilo podanie dovolania prokurátorom, alebo ďalším oprávneným subjektom, v neprospech takejto osoby. Nebolo by žiaduce, aby v prípade, keď už páchatel vykonal trest a došlo k zahladeniu jeho odsúdenia, aby generálny prokurátor, prípadne minister spravodlivosti, mohol podávať tento mimoriadny opravný prostriedok v neprospech obvineného, smerujúceho k zhoršeniu jeho postavenia a umožniť tak otvorenie takého trestno-právneho vzťahu, ktorý už bol ukončený a zvrátiť tak priaznivé dôsledky pre páchatel'a spočívajúce v tom, že sa na neho hľadí akoby nebol odsúdený. Dobrodenie, ktoré dáva zákonodarca v podobe bezúhonnosti, na základe fikcie neodsúdenia osoby, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, by strácalo zmysel.

Rovnosť strán v konaní a záujem na stabilite právnych vzťahov však predpokladá aj opak, že ani na základe dovolania obvineného nie je možné právoplatné a už vykonané a zahladené odsúdenie s dôsledkami fikcie neodsúdenia, meniť.

Preto ak nastal zo zákona (alebo na základe rozhodnutia súdu) stav zahladenia odsúdenia, ktorý má znamenať, že neexistuje odsúdenie, ktorým sa uložila sankcia, jeho dôsledkom musí byť aj to, že žiaden zo subjektov oprávnených na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, už ho nemôže podať.

V predmetnej veci vychádzajúc z danej zákonnej fikcie neodsúdenia obvineného predpokladanej v ustanovení § 92 ods. 2 Tr. zák., ktorý sa v posudzovanej veci aplikoval, Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje dovolanie ministra spravodlivosti za neprípustné, pretože nesmeruje proti existujúcemu odsudzujúcemu rozhodnutiu, proti ktorému by ho bolo možné podať v zmysle § 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por.

Vzhľadom na vyššie uvedené potom Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie ministra spravodlivosti podľa § 382 písm. f/ Tr. por. na verejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.